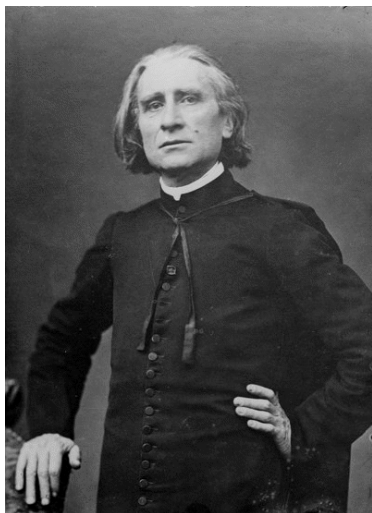

3.2 Προγραμματική μουσική

Προγραμματική μουσική ονομάζεται η μουσική με *εξωμουσικό περιεχόμενο*, το οποίο δηλώνεται μέσω του τίτλου του έργου ή ενός προγράμματος συναυλίας. Συνήθως πρόκειται για μια εικόνα, κατάσταση ή σκέψη που ερεθίζει τη φαντασία του συνθέτη, έτσι ώστε να αυτός να την αναπαράγει χρησιμοποιώντας τη μουσική αλλά και να υποβάλει τον ακροατή, οδηγώντας τον συνειρμικά. Στο πλαίσιο της προγραμματικής μουσικής του 19ου αιώνα δημιουργήθηκαν δύο ιδιαίτερα είδη σύνθεσης: Η *Προγραμματική Συμφωνία* από τον Hector Berlioz και το *Συμφωνικό Ποίημα* από το Franz Liszt.

3.2.1 Hector Berlioz (1803-1869)

Η “Φανταστική Συμφωνία” του Μπερλιόζ είναι μία προγραμματική συμφωνία που έχει ως βάση μια προσωπική εμπειρία: τον έρωτά του για την Αγγλίδα ηθοποιό Harriet Smithson. Στο έργο αυτό, το οποίο έχει 5 μέρη με ξεχωριστό τίτλο το καθένα δοσμένο από τον ίδιο, ο συνθέτης εμφανίζει μία *idée fixe* (έμμονη ιδέα) που αναφέρεται στην αγαπημένη του κι εμφανίζεται σε κάθε μέρος του έργου με παραλλαγές.

3.2.2 Franz Liszt (1811-1886)

Από 9 χρονών έπαιζε πιάνο και δάσκαλός του ήταν ο Czerny. Κατέληξε να γίνει ένας αναγνωρισμένος βιρτουόζος, φτάνοντας σε αδιανόητα όρια πιανιστικής δεξιοτεχνίας για την εποχή του. Ο Λιστ μεταξύ άλλων έγραψε:

- έργα για πιάνο: 2 κοντσέρτα, ραψωδίες, 1 σονάτα, σπουδές, πολλές μεταγραφές έργων άλλων συνθετών κ.ά. (1 2 3)
- θρησκευτική μουσική: 1 Ρέκβιεμ, 2 Λειτουργίες, ορατόρια κ.ά.
- συμφωνική μουσική: 12 Συμφωνικά ποιήματα, 2 συμφωνίες (“Φάουστ”, “Δάντης”) κ.ά.

3.3 Το λιντ στον Ρομαντισμό - Robert Schumann

Ο συνθέτης που ακολουθεί τον Σούμπερτ στην εξέλιξη του λιντ είναι ο R. Schumann (1810-1856). Στα τραγούδια του η μελωδία έχει μικρότερη σημασία από το μέρος του πιάνου, το οποίο συχνά “ανοίγει” και “κλείνει” το έργο με μία εισαγωγή και coda αντίστοιχα αλλά και τονίζει πολλά στοιχεία της μελωδίας της φωνής. Πολλές φορές μάλιστα υπάρχει ένα είδος διαλόγου ανάμεσα στη φωνή και το πιάνο.

Ο Σούμαν συνέθεσε περίπου 240 λιντ, τα οποία είναι οργανωμένα σε κύκλους. Κατά το δεύτερο μισό του 19ου αι. λιντ έγραψαν ο J. Brahms (1833-1897), που συνέθεσε περίπου

260 τραγούδια, στα οποία αναδεικνύεται η μελωδία και οι τονικότητες αλλάζουν με μεγαλύτερη ευκολία, και ο H. Wolf (1860-1903), ο οποίος θεωρείται ο σημαντικότερος εκπρόσωπος του νεότερου γερμανικού λιντ. Στη Γαλλία λιντ συνθέτει ο G. Fauré (1845-1924).

Felix Mendelssohn - Τραγούδια χωρίς λόγια - v.4

Op. 19. Νο 4.

Moderato.

4.

p

mf

p *f* *dim.* *p*

f *p* *cresc.* *cresc.* *al-* *ff*

ritard. *a tempo*

dim. *p* *pp*

p

Ad.